

mutatni, visszaadni a szónak erkölcsi tartalmát, nemzeti súlyát és emberi hitelét? Ezeket a kérdéseket latolgatva, és még sok máson, melyeket ez az írásod fölvet, elmerengok,

de nemcsak ezért érzem rokonnak ezt a Tisza zugi világot a Küküllő- menti székely tájjal, ahová gyökerezem, számomra fölöttébb érdekes, izgalmas a stílusod, különösen a prózaverseidé, amihez őszinte elismeréssel, szívből gratulálok.

Bárcsak minden magyar településnek lennének ilyen lángoló szívű lokálpatriótái, ilyen bátor, hiteles krónikásai, hogy utódaink ne csak a jelennek, de múltunknak is jogos szellemi birtokosai lehessenek, és a Szülőföld emlékéért gyűjtött örökmécses soha ne aludjon ki a lelkükben. Isten áldását kívánom további céljaidra és eredményes munkáidra!

(*Magánkiadás, Eger, 2019*)

P. Maklári Éva

Mi Atyánk,...vedd szárnyaid alá a magyart!

Rentsch Piroska: Magyar Korpusz

Rentsch Piroska hetedik, Magyar Korpusz címet kapott verseskötete 2019-ben jelent meg a verskedvelők örömeire. A Püspökladányban született, és húsz éven át Németországban élő költő hazatért fizikai valójában és lelkileg is. Számára ez az ország mindörökké haza maradt, és ez az életérzés kiegészül keresztény hitével, kultúránk védelmével, a világot, az embereket féltő gondolataival, az idő múlását bölcsen elfogadó magatartásával.

Formailag sokoldalú alkotásokat kap az olvasó az egyszavas soroktól a hosszabban áradó költeményekig. A rímek néha feszesek, máskor szabadabbak, de erőteljes a ritmus. Ez a gazdag forma négy – a tartalmat is meghatározó – címet fog át, és a témakörök címei azonosak az ide tartozó első vers címével is.

Az *Ima értünk, magyarokért* országunkért könyörgő, ámennel végződő hiteles ima, amelyből visszacsengenek a Miatyánk sorai. Azt kéri a teremtőtől, ami mindannyiunk vágya, álma: békét, őszinteséget, egyenes utat a jövő felé, boldog életet a minden napokra. A *Magyar Korpusz* c. vers, amely a kötet címét is adja (egy meghatározó Bertalan Tivadar festmény felhasználásával a borítón) egyszavas sorokból álló költemény, amely felsorolja mindazt, ami nemzetünk fájdalma, tragédiája: „*Maradtunk/ Harcoltunk/ Fizettünk/... Adtunk is*” és mégis vereséget szenvedtünk.

A személyesség fontos szerepet játszik a versekben, erőteljes én-líra az első rész. Hitet kér az Úrtól, és a gyermekkor boldogságát sírja vissza: „*Szeretnék örülni, Uram / Gyermekként örülni,*

Uram” (*Szeretnék hinni, Uram!*) „*Adj szárnyakat, szeretőt, bátorságot*”...(*Adj erőt!*) Az idő múlását – mint általában más költők is bizonyos kor után – megszenvedi a szerző. Mivel a gyermekkor a hazához köti, természetes, hogy a szülőföld szeretete összefonódik a múlt örömeivel. Feldereng az édesanya arca; az ősök szelleme kíséri lépteit. A témakörhöz kapcsolódva fontos szerepet játszik az idő múlását mutató ősz: „*Csírátlanok reményeim / Lombhullató ősz- őszeim.*” (*Fáznak a teleim*) A *Honvágy* (2009) című cikluszáró vers összekapcsolja az elvesztett gyermekkort és a hazaszeretetet: „*Őszi eső vigyél haza – oda, / hol a Nap szivárvány-sugarú / s az akácvirág mézillatú...*”

A *Mintha már* címet viselő második ciklusban még erőteljesebben jelenik meg a múlt szépsége és a rohanó idő adta jelen. Mintha a reinkarnáció hite uralná a ciklus címét adó verset is: „*Mintha már egyszer éltem volna.../ Mintha már itt is jártam volna.../ Valahol térben és időben...*” Keresi önmagát, élete örömteli és fogyó éveit idézi, erősen kapaszkodik a hitbe, és az angyaloktól vár segítséget a jövőhöz. (*Fohász*) Nem

véletlen, hogy itt gyakrabban jelenik meg a tavasz, az izzó pipacs, a madáracsacsogás. A személyesség még erőteljesebbé válik. Büszkén vállalja önmagát, elért eredményeit: „Vagyok, aki vagyok,/ nem érdekelnek ama fellengzős nagyok.” A *Nincsenek nagyra törő álmaim* önportré, és gyermekének is azokat az értékeket adja át, amelyeket ő is képvisel. (*Gyermekemnek*).

A harmadik, *Te csak dalolj!* ciklus is hasonló című költeménnyel indul. A dal az élet, a költészet metaforája is lehet. Az ember – amíg él – a szépséget, a boldogságot keresi túl a gondokon, a „nyűtt éveken”, túl a sérelmeken. Ez így emberi. Pedig a kötet legfájdalmasabb hangjai talán itt szólalnak meg. Minden, ami napjaink gondjait jelenti, amit mindenki érez – aki felelősséggel tartozik nemzetének –, rövidebb, hosszabb gondolatsorokban tárul elénk: „Önző, szikár ölek.../ Fogy a magyar.” (*Ki szüli meg a gyermeket?*) Szánalommal nézi a szurtos, szegény hajléktalanokat, a prédává vált költőket, a világunk változatlan, egymás elleni gyűlölködését, az emberi közöny uralmát, ezer éve tartó szolgátságunkat. Ez a magatartás markában tartja az egész földet: „A Föld is fáradt, rosszkedvű, beteg,” és levonja a következtetést: „Semmi sem változott.” (*Szívemnek fáj a sötét*)

Az utolsó, negyedik ciklus világát már a cím is mutatja: *A huszonegyedik század margójára*. A költemények még komorabbá válnak, eltűnik a táj, „*bujá rothadás*” uralkodik, a bárányokat „*csordában csaholó sakálók*” veszik körül, kullancsok, döglegyek, vérszívó bolhák veszélyeztetik világunkat. (*Meg kellene óvni a bárányokat*) De itt nem csak a Föld pusztításáról, pusztulásáról van szó, hiszen a bárány az isteni jószág példája is, amit pusztulásra ítél a „*Szabad - rablás/ pénzhabzsolás. (Nincsen határ)*”

A költő látja az emberi szenvedés mozgató rugóit, együttérez a háború sújtotta területek menekültjeivel, ugyanakkor félti a vesztébe rohanó Európát: „*Volt egy Európa./ Ős állandóság. Kiváltság./ míg rá nem tört a kilátástalanság./.../ Él, halt – de mi végre?/ Idegen hittel lett vége?/*” (*Volt egy Európa?*) A kérdőjeles cím és a múlt idő szinte lezárt fejezetet mutat. De más is bántja a lelkét. Az a változás, ami az emberben zajlik, és amit *Új szelek lengenek* című versében így fogalmaz meg: „*Tetovált szívű nemzedék/ a szabatoság hevében ég.*” Az emberi gyűlölködés bandaháborúkhöz, vicsorgáshoz, acsarkodáshoz vezet, és a végső pusztulást hozza. (*Ha rosszul sáfárkodunk*).

Ezt a sötétülő hangulatot nem oldják fel az Afrikát idéző versek sem, inkább fokozzák. *Egy Epizód...* című költeményében megfog bennünket egy nem örömteli személyes élmény, és a kötet utolsó verse tragikus jóslat a földrész pusztulásáról. Egyetlen menedék lehet az Isten jószágába vetett hit, ezért imádkozik minden emberért, élőlényért, az egész világot.

Rentsch Piroska kötete elgondolkodtat, számvetésre készítet, megfogalmazza azokat a félelmeket, amiket mi is átélünk, és a költészet erejével figyelmeztet, kér, esdekel és kopogtat szívünk ajtaján.

(*Hungarovox Kiadó, Budapest, 2019*)

Rideg István

Kisregény a karcagi tanyavilágról

Bihari György: Horvát Sándor igazsága

A hatalmas, 67 ezer holdas karcagi határ tanyavilágának alaposabb szépirodalmi, életes feldolgozása mindeddig elmaradt. Ennek fő oka elsősorban az alkotóban keresendő: a gazdag, életes ismeretanyag hiányában, illetve az érzékletesen megjelenítő tehetség erőtlenségében. A sok összetevő együttese ritka esetben állhat össze. Mert például, amíg a tudós elsősorban a fogalmakban gondolkodik, a szépíró, a költő képekben álmodik. Az előbbi a logikára hat, az utóbbi az érzelmekre.

Érdekes, hogy a tanyasiak életének több sajátossága kívül marad mind Móricz, mind a népi írók művészi feldolgozásán.

Most viszont Bihari György barátom azzal keresett meg, hogy megvalósította régen dédelgetett álmát, megírta a *Horvát Sándor igazsága* című kisregényét. Amely a karcagi tanyavilágban két generáción át tartó küzdelmes, jobb sorsra érdemes parasztcsalád életét mutatja be a disznóréti cselédsorból való felkapaszkodástól a gergelyi tanyavétellel a középparaszti sorba emelkedésig, majd a generációváltás után az 1944. október végi tragédiáig, amikor is Böskét, Horvát Sándor feleségét a gergelyi tanyájukon megerősokolják a ruszok. Illetve az összeomlásig, mert kitudódik, hogy Horvát Sándor megölte a három mocskos megbecstelenítőt, ezért felakasztja magát. Az apja 55, az anyja 53 évet élt, ő csak 31 évet. Talán ha harmincöt év kellett a felemelkedéshez, és egy elveszített háború a pusztuláshoz. A világ folytonos változásban van, semmi sem marad így örökké.

Az író maga összegzi a tanulságot.

„*Így ért véget a karcagi tanyavilágban a két generáción át tartó küzdelmes, jobb sorsra érdemes középparaszttá vált család élete. Ez a fajta embertípus, ez az öntörvényű, autonómiára törekvő, aki minden elviselhető és elviselhetetlen körülmények közepette is fennmaradt. Biztosította munkájával a saját és embertársai életben maradását.*”

Mi tagadás, Bihari kisregényét nagyon megszerettem. Szíves örömet lektoráltam, igazítottam rajta itt-ott. Paraszti származásánál és idős koránál fogva az alkotó író kisujjában van, letisztulva, a paraszti élet minden tapasztalata, rezdülése, lelke, szívós munkabírása, akarata, törekvése. Pontosan, hitelesen, ha kell, aprólékosan, és az élethelyzeteknek megfelelő választékos parasztszókincssel tud emlékezni, írni. Élte maga is, hát írhatta is! És nem utolsó sorban nagyon nagy, hatalmas elszánása volt az írásra!

Kiemelném, nemcsak a karcagiak, hanem még a nagykunsági, karcagi í-ző nyelvjárás tudós, nyelvész kutatói, kedvelői is gazdag telérekre találhatnak a remek párbeszédekben!

A mai posztmodern, részben értékromboló világban, amikor az irodalmi élet csi-